

clausura del dit estayn» parlant del de la Salanca (RLR xxix, 75); *clausurar*.

Claustre, així o *claustró* en algun text del S. xvii; *DTo.*, 1660: *claustra*, *claustró*, *clastes*, *clastres*; *-tro*, *Belv.*, *Lab.*; fins quan penetra modernament en l'ús popular amb referència al passatge cobert d'un monestir o església, és deformat, per compromís amb la forma més antiga i més secular, amb simplificació del diftong: a Arles sento *slz enklástus* parlant dels del bell i famós monestir local i a Peralada vaig sentir «a l'hospital hi ha uns *kəlástrus*» (1958-9); *MilàF* adopta la forma definitiva: «ara, ben lluny plantada de sa rahil, / adins d'ombrívol *claustré* benedictí, / al cel son perfum llansa la flor de lir» (*Compl. d'En Guillem*, v. 35); encara Marian Aguiló romanica fidel a l'antic: Barcelona --- aní a la Seu --- a la festa de les ànimes; me passejava per la *claustra* i les lloses retronaven amb mes petjades ---», a. 1848 (*Ant. Poèt.*, 1975, 80).

Aquesta forma tradicional era la generalització de 20 la del plural neutre llatí, *claustra*, i sobretot en els més antics significa en general 'convent' (i algun cop fins 'cella': *VidesR*, gloss.); «ajustat conseyl en la *claustra* de la Seu de Tortosa», a. 1285 (*BABL VII*, 249); «exceptat aquel ban e establiment que és feyt en la *claustra*, appeylat consell publicament en la *claustra*, axi com és costum», *CosíTort.* (Ol., p. 44); 'monestir' «per açò lo monge, qui stava en la *claustra*, no volch ésser abbat», *Llull, Merav.* (*NCl.* III, 99); «anaren al monestir; e cant foren a la porta de la *claustra*», *Filla R. Hongria* (*NCl.* XLVIII, 56); cf. *StVicentF* (*Sermons I*, 94.1). Després és, en general, 'claustre de monestir o basílica': «se pagà 4 jorns que tapià per cloure la *claustra*», 1421, «per un vas qui li és atorgat devant lo portal de las vergas, en la *claustra*», 1435 (docs. de Bna., *CaCandi, MiscHiCat.* II, 210, 195); «al monestir / dona hi entrà / --- / nunca n'í veren / --- que la reyna / Dona Marina / --- hi volch entrar / --- *claustra*, capelles, / quant calcigaren, / tot ho lavaten / e fort ragueren», *JRoig* (*Spill*, 15648); «EGBruniquer, 1641, elegesch la sepultura --- en las *claustras* de la Seu de Bna., en lo meu vas» (*BABL VI*, 108); «la *claustra* o pati rordat de columnes --- *claustra* o pati que té tres naves ---», *OPou, TbPu.*, 12).

Però des d'antic aparegué una forma reduïda en *clast-*, per simplificació de la ultra-complexa anella implorativa-explosiva *-austr-* (cf. *farga* < *faurga* *FABRICA*, oc. ant. *anta* < *aunta*, bearn. *gay GAUDIUM*): «e trobam los setis adobats en una *clastreta* que era de la capela sua», *Jaume I, Cròn.* (§ 138, Ag., p. 186); «serví dita pedra per lo portal nou de la *claustra*», *Bna.*, 1457 (*CaCandi, MiscHiCat.* II, 212); «la casa del priorat d'Organyà contigua a la *claustra* de dita ecclesia», *S. XVI, Spill* de Castellbò, fº 27r; avui forma mallorquina per al 'pati situat a davant o al mig de la casa de pagès': «la moixeta s'assoleia / a un raconet de la *claustra*: / jo l'agaf per una oreia, / que dona Ainès apareia / la més hermosa canastra», *PdAPenya, Po. Pop.*, p. 92; «l'escenari que ara ens interessa és 60

la part noble de l'edifici: hi entren per un pati orientat del migdia, que a Mallorca es diu *claustra*, on hi ha els estables i les habitacions del majoral i dels missatges», *Vilallonga, Bearn*, p. 237; «a un racó de la *claustra* verdosa y ombrívola de la casa de la possessió aon vaig néixer --- hi ha el portal de la tafona», *Joan Rosselló, Manyoc*, 23.

Però és més popular avui la forma dissimilada⁴ *clasta*, que trobem també a Mallorca («en Es Pòu Bo, hi ha pou, casa i *klástə*», *Campanet, 1964*)⁵ que també apareix des de *PdAPenya*: «si ets selleter, ja te basta / l'ofici per viure bé / si et fas amic d'un cotxer / de casa que tenga *clasta*»; «adavant la porta de la *clasta*», *Costa i Llobera, De l'Agre d. l. T.*, 15; «brondant pel vell cornal / de la *clasta* casolana, / bona ombra fa la baldana / de la figuera aubacor», *Guasp* (*IdOr.* ix, 97). Altrament tals formes es troben també en la pagesia del cat. or., *BDC* xx, 58; xvi, 35; *CostManc.* II, s. v.

I hi ha evolucionis molt anàlogues més enllà dels nostres límits: aran. *crasta* 'la casa de la vila'; roerg., llem. *clastro* «presbytère», «enclos» (*Wartburg, Litbl.* xli, 266); també port. ant. *claustra* 'claustre' («hū logar da *claustra*», c. 1400, *Padres de Mérida, RLus.* xxvii, 21) i després *clasta* (Coimbra, 1483) o *crasta* (1397), que *Viterbo* defineix «claustró, saguão, pátio interior de algum templo ou hermidia, ou casa de oração e religiosa». Per a formes i sentits comparables en parlars alpins i gallo-romànics, cf. *Jud, Zur Gesch. d. Bündnerrom. Kirchensprache*, p. 31. Jo no crec en l'etimologia *CASTRA* que proposà *Millardet* per al gc. del NO. *craste* «fossé, rigole» (*Landes, Buch, Medoc*) (*RLR LX*, 137-52) vist que aquest mot no ha restat enlloc en rom., i tampoc la semàntica no conveng: en canvi es pot partir de *CLAUSTRA* en el sentit de 'clos, tanca', car no hi ha tanca més eficient que aquesta per privar el pas; altrament, cf. *TopHesp.* II, 162; I, 282; i per a la dissimilació consonàntica en la forma *caustra* del castellà antic, veg. *DCEC* I, 818b, n. 1 (també gall. ant. *caustras* 'claustrs', *Cròn. Troyana* II, 105.1).

DERIV.: *Enclaustrat* 'encaixonat' («allò és un paratge molt *enkləstrát*», *Ceret, 1960*). *Claustral* [«anà a una abadia, e cridà qual valia més: o ésser abat, o monge 45 *claustral*», *Llull, Blanq.*, *NCl.* II, 240.3]. *Claustró* [«la casa --- les finestres o *claustrons* en lo més alt de la paret: fenestellae --- lo cordó sobre los *claustrons* en lo més alt de l. p.: petasus, corona», *OPou, TbPu.*, 333]. *Claustrer. Enclaustrar. Exclaustrar, exclaustrat, exclaustració.* 50

Clàusula [tercer quart S. XIV, *Cerimoniós*; *clauzu las retronxades i duplicativas*, *Aversó*, c. 1390, *Torc.* I, 284, 286], pres del ll. *clausula*; *clausular*; *clausulat* [1839, *Lab.*], *cobla clauzulada*, *Aversó* I, 279.

Concloure [*Llull*], adaptació del ll. *concludere* id.; «tes paraules sien d'amor e, al mig d'elles, haja-n'hi dues o tres de rigor, e *conclou* tostemps en amor», *Eiximenis, Dones* (prosificacions II, 96); «en los refranys --- tota la gent que no és estudiosa, té en eixes doctrines sentencioses, una rahó que *conclou* y